

Ježíš a lidé v nouzi

Texty na tento týden

L 1,46–55; 4,16–21; 7,18–23; Mt 12,15–21; 21,12–16; Mk 11,15–19; Iz 53,3–6

Základní verš

„Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ (L 4,18.19)

Při čtení Písma můžeme sledovat různé důvody Ježíšova vtělení. Jedním z nich bylo ukázat nám, jaký je vlastně Bůh. Ježíš tento záměr uskutečnil různě – svým učením, obětí a způsobem života, do něhož patří i způsob, jakým jednal s obyčejnými lidmi. Mnohé z toho, co udělal nebo řekl, přineslo do života lidí okamžitou a opravdovou změnu.

Tento aspekt Mesiášovy služby předpověděli už starozákonní proroci, ale i jeho matka Marie nebo samotný Ježíš, když formuloval své poslání při prvním zaznamenaném kázání (L 4,16–30). Kromě toho autoři evangelií velmi často při popisu Ježíšova jednání používali jazyk starozákonních proroků, aby vysvětlili hlubší smysl Mesiášových skutků a slov. Tímto způsobem bylo možné vnímat Ježíšův život v kontextu prorocké tradice, kam můžeme zahrnout i jejich soucit s chudými a utlačovanými.

Náboženští vůdci však vnímali Ježíše jako hrozbu. Za vše hovoří jejich ohavný čin nespravedlnosti a krutosti, když dali Ježíše zatknout, křivě ho obvinili, nespravedlivě soudili a nakonec ho ukřižovali. Prostřednictvím Ježíše vlastně Bůh pocítil, jaká je pozemská nespravedlnost. Na Ježíšově smrti se naplno projevila hrůzostrašná podstata zla. Ale díky vzkříšení Ježíš ukázal vítězství života, dobra a spasení.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MARIIN CHVALOZPĚV

⁵⁰Milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. ⁵¹Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; ⁵²vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil. (L 1,50–52)

Osobní studium

Představme si tu scénu: Marie jen před několika dny vyslechla slova anděla Gabriela. Anděl jí řekl, že se stane matkou Ježíše, který bude Synem Nejvyššího. Nikomu o tom zatím neřekla, ale zašla na návštěvu ke své starší příbuzné – Alžbětě, která také očekávala zázračné dítě. Alžběta duchovním zrakem rozpoznala Mariinu novinu dříve, než měla Marie příležitost cokoli říct. Spolu pak oslavovaly zaslíbení a Boží dobrotu.

Přečti si text L 1,46–55. Všimni si postupu v jejích slovech: od toho, co bylo určeno jen jí („že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno“ [L 1,49]), až po vyjádření, která byla mnohem obecnější. Neměly by se i naše modlitby a chvály týkat nejen nás samotných, ale i lidí kolem?

V uvedených verších se nachází pozoruhodná píseň, která by se docela dobře hodila i do sbírky žalmů nebo mezi texty starozákonních proroků. Marie doslova překypovala údivem, vědomím prožívaného zázraku

a vděčností Bohu. Uvědomovala si, že Bůh jedná v jejím životě, zároveň jí však bylo jasné, že tyto události mají mimořádný vliv i na celý národ a na všechny lidi.

Marie chápala, že Bůh je nejen mocný a hodný chvály, ale že je také milostivý a mimořádně ho zajímá osud prostých, utlačovaných a chudých. Už za chvíli poté, co se Marie dozvěděla úžasnou zprávu, zpívala: „...vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou“ (L 1,52.53).

Hned na začátku příběhu Ježíšova života na zemi je představen jako Pán (L 1,43), jenže jako Pán, který vládne jinému typu království, než by se na první pohled mohlo zdát. Jak o tom píší mnozí komentátoři, Boží království, které přišel založit Ježíš, mělo být královstvím, kde je vše „naruby“ nebo „vzhůru nohama“ – pokud bychom ho měli porovnat s pravidly, na kterých jsou postavena království tohoto světa. V popisech Ježíšova království jsou mocní a bohatí tohoto světa těmi nejmenšími a chudí a utlačovaní jsou osvobození, nasyceni a vyvýšeni.

Aplikace

Pokud má být církev vyjádřením Božího království, jak se jí daří představovat „království naruby“, o kterém Marie mluví ve svém chvalo zpěvu? Jak by bylo možné něco takového uvést do praxe, aby to nebylo nespravedlivé vůči bohatým a mocným, kteří jsou také příjemci Kristovy lásky?

JEŽÍŠOVO POSLÁNÍ

²¹A v tu hodinu uzdravil Ježíš mnoho lidí z nemocí, utrpení a z moci zlých duchů a mnohým slepým daroval zrak. ²²Odpověděl jim: „Jděte, zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli: Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (L 7,21.22)

Osobní studium

Ať už šlo o plánované čtení tohoto textu, nebo se pro daný text ve svitku proroka Izajáše (Iz 61,1.2) rozhodl sám Ježíš, určitě nešlo o náhodu, že právě tyto verše zazněly během jeho prvního zaznamenaného veřejného kázání. Stejně tak není náhoda, že krátká zmínka o Ježíšově kázání u Lukáše 4,16–21 („Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ [L 4,21]) stojí na začátku Lukášova záznamu o Ježíšově veřejné službě.

Zdá se, jako by Ježíš pokračoval v Mariině chvalozpěvu o „království naruby“ a začal je ve své službě uskutečňovat. Ježíš – a Lukáš při převyprávění tohoto příběhu – používá Izajášovo proroctví pro vysvětlení poslání, jež začal plnit. Šlo zároveň o jiný způsob vyjádření toho, co Marie popsala o více než třicet let dříve. Právě chudým, zdeptaným a utlačovaným je dobrá zpráva určena především a oni jsou příjemci toho, co Ježíš přináší.

Ježíš použil text z Izajáše 61. kapitoly k vyjádření své mise. Jeho služba a poslání měly

být současně duchovní i praktické. Zároveň ukázal, že duchovnost a praktické jednání nejsou od sebe vůbec tak vzdáleny, jak si někdy myslíme. Péče o tělesné a praktické potřeby lidí byla pro Ježíše a jeho učedníky nedílnou součástí péče o jejich duchovní potřeby.

Porovnej texty L 4,16–21 a 7,18–23. Co Ježíš říkal? Jak bys ty reagoval na podobné otázky ohledně božství a mesiášství Ježíše Krista?

Když Ježíš vyslal své učedníky, pověření, které jim dal, bylo v souladu s jeho posláním. Učedníci měli lidem hlásat: „Přiblížilo se království nebeské.“ (Mt 10,7) Ježíšovy další pokyny učedníkům zněly: „Nemocné uzdravujte, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očišťujte, démony vymítejte; zadarmo jste dostali, zadarmo dejte.“ (Mt 10,8) Jejich služba v Ježíšově jménu měla odrážet a potvrzovat hodnoty a principy Ježíšovy služby a království, do kterého lidi zval. I učedníci se měli přidat k Ježíši v jeho poslání pozvedat ty poslední, nejmenší a ztracené.

Aplikace

Jak se dá spojit praktická pomoc „nejmenším“ s hlásáním poselství tří andělů ztracenému světu? Proč by všechno naše jednání mělo být spojeno s kázáním „přítomné pravdy“?

JEŽÍŠOVY ZÁZRAKY

¹⁸Hle, služebník můj, kterého jsem vyvolil, milovaný můj, kterého si oblíbila duše má. Vložím na něho svého Ducha. A vyhlásí soud národům. ¹⁹Nebude se přit ani rozkřikovat, na ulicích nikdo neuslyší jeho hlas. ²⁰Nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhasí, až dovede právo k vítězství. ²¹A v jeho jménu bude naděje národů. (Mt 12,18–21)

Osobní studium

V evangeliích najdeme mnoho Ježíšových zázraků; patří mezi ně zejména zázraky uzdravení. Jak prorokoval Izajáš, Mesiáš vracel zrak slepým a vysvobozoval zajaté (trpící různými chorobami), často po mnoha letech utrpení (Mk 5,24–34 a J 5,1–15). Dělal však víc než jen to. Díky Ježíši mohli učedníci oznámit Janu Křtiteli: „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (Mt 11,5)

Je zřejmé, že tyto zázraky přitahovaly pozornost zástupů a dokazovaly Ježíšovu moc mnohým pochybovačům a kritikům. Čteme však, že Ježíš dal někdy uzdravenému člověku příkaz, aby o zázraku nikomu neříkal. A přestože se zdá, že právě uzdravení lidé měli problém poslechnout příkaz a nechat si úžasný zázrak uzdravení sami pro sebe, Ježíš svým jednáním naznačuje, že jeho zázraky nemají být žádným divadlem ani atrakcí. Jejich význam byl mnohem hlubší. Hlavním Ježíšovým cílem bylo přinést lidem spasení.

Zázraky uzdravení byly nejen vyjádřením Ježíšovy moci, ale i jeho soucitu s trpící-

mi. Před zázrakem nasycení pětitisícového zástupu se v Matoušově evangeliu dozvídáme, že Ježíš „...uviděl velký zástup a bylo mu jich líto. I uzdravoval jejich nemocné“ (Mt 14,14). Ježíš cítil bolest trpících a dělal vše pro to, aby pomohl lidem, s nimiž přišel do kontaktu, a pozvedl je.

Uvažuj o textu Izajášova proroctví citovaného ve 12. kapitole Matoušova evangelia (Mt 12,15–21). Jak poznáme z tohoto textu, že Ježíšovo dílo bylo mnohem významnější než uzdravení několika desítek, či dokonce stovek lidí?

„Každý zázrak, který Ježíš vykonal, potvrzoval jeho božství. Dělal přesně to, co bylo předpovězeno o Mesiáši. Farizeje však jeho skutky milosrdenství urážely. Židovští představitelé byli k utrpení druhých naprosto lhostejní. Jejich sobectví a útlak často působily lidem bolest, kterou Kristus utišoval. Jeho zázraky byly pro přední muže Izraele výčitkou.“ (DA 406; TV 258)

Ježíšovy zázraky uzdravení byly projevy soucitu, milosti a spravedlnosti. Žádný ze zázraků však Ježíš neudělal jen pro samotný zázrak. Vše, co Ježíš dělal, mělo lidi přivést k věčnému životu (J 17,3).

Aplikace

Co očekáváš od Ježíše jako jeho následovník? Co je v tvých očích tím největším Ježíšovým zázrakem? Jak podstatné jsou pro tebe zázraky uzdravení v kontextu nejdůležitějšího zázraku, který změní náš věčný osud?

VYČIŠTĚNÍ CHRÁMU

¹⁵Přišli do Jeruzaléma. Když vešel do chrámu, začal vyhánět prodavače a kupující v nádvoří, převracel stoly směnárníků a stánky prodavačů holubů; ¹⁶nedovoloval ani to, aby někdo s čímkoliv procházel nádvořím. ¹⁷A učil je: „Což není psáno: ‚Můj dům bude zván domem modlitby pro všechny národy?‘ Vy však jste z něho udělali doupe lupičů.“ ¹⁸Velekněží a zákoníci to uslyšeli a hledali, jak by ho zahubili; báli se ho totiž, protože všechen lid byl nadšen jeho učením. ¹⁹A když nastal večer, vyšel Ježíš s učedníky z města. (M 11,15–19)

Osobní studium

Při čtení evangelií nás často oslovuje Ježíšovo laskavé a vlídné jednání, jeho péče o nemocné a o děti, jeho příběhy o hledání ztracených a jeho vyprávění o nebeském království. To je možná důvod, proč nás mohou zaskočit příběhy, v nichž Ježíš jedná stroze, přísně a energicky – především ve vztahu k náboženským vůdcům a jejich počínání.

Přečti si texty **Mt 21,12–16**; **Mk 11,15–19**, **L 19,45–48** a **J 2,13–17**. Jak popisovanému příběhu rozumíš? Proč je podle tebe zaznamenán ve všech čtyřech evangeliích?

Nemělo by nás překvapit, že se událost, kdy Kristus očistil chrám, nachází ve všech čtyřech evangeliích. Je to příběh naplněný silnými emocemi, mocnými činy a horlivostí. Ježíši evidentně velmi leželo na srdci, jakým způsobem je chrám využíván. Je jasné, že mu vadilo, jak se z místa bohoslužby stal

trh s obětními zvířaty. Šlo o znesvěcení všeho, co měly tyto oběti vyjadřovat. Vždyť hlavním smyslem obětí bylo poukazovat na Beránkovu zástupnou smrt za hříchy světa!

Takové přímé a otevřené jednání je v dokonalém souladu s tradicí hebrejských proroků. V každém z evangelií buď autor nebo Ježíš cituje z Izajáše, Jeremjáše nebo Žalmů, aby lépe vysvětlil, o co vlastně v daném příběhu jde. Lidé v Ježíši viděli proroka (**Mt 21,11**) a přicházeli za ním, když uzdravoval a učil na chrámovém nádvoří po vyhnání obchodníků a směnárníků. Byli to lidé, kteří nacházeli uzdravení v Ježíšových dotecích a při poslechu jeho učení rostla v jejich srdcích naděje.

I náboženští vůdcové rozpoznali v Ježíši proroka a cítili se ohroženi. Měli strach, že oslabí jejich moc a společenský vliv. Proto se spikli, že Ježíše zabijí. Chovali se stejně jako jejich předchůdci, kteří se postavili proti prorokům během minulých staletí (**L 19,47.48**).

Aplikace

Co můžeme jako členové církve udělat pro to, aby se naše místní sbory nikdy nestaly místem, které by potřebovalo stejně radikální zásah, jako chrám v Ježíšových dnech? Jak se můžeme vyhnout podobnému duchovnímu nebezpečí? V čem může toto nebezpečí spočívat?

KRISTŮV KŘÍŽ

³Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevázili. ⁴Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. ⁵Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. ⁶Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. (Iz 53,3–6)

Osobní studium

Bůh je Bohem, který vidí a slyší volání chudých a potěšuje utlačované. Je udivující, že Bůh v Ježíši Kristu prožil to nejhorší z lidské krutosti, bezohlednosti a nespravedlnosti. Přes veškerou milost a dobrotu, kterou Ježíš během svého života a své služby prokazoval, jeho smrt přišla jako následek nenávisti, závisti a nespravedlnosti.

Od bolestných modliteb v Getsemane až po zatčení, soud, mučení, ponižování, ukřižování a smrt Ježíš zakoušel vyčerpávající utrpení bolesti, bezcitnosti, zla a tyranství. To vše ještě zhoršovala skutečnost, že Ježíš byl nevinný, čistý a dobrý. „Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“ (Fp 2,6–8) Optikou

příběhu spasení vnímáme nádheru a velikost Ježíšovy oběti. Nesmíme však zapomínat na krutost utrpení a nespravedlnosti, kterou Ježíš prožíval.

Uvažuj o úvodních verších. Co se z těchto textů dozvídáš o utrpení nevinného Krista? Pokus se vlastními slovy vyjádřit, co pro nás Ježíš podstoupil.

Prostřednictvím Ježíšova utrpení nám Bůh nad veškerou pochybnost ukázal, že ví a rozumí tomu, co znamená být obětí zla a nespravedlnosti. Poprava nevinného člověka je pobuřující – o to více, pokud jde o Božího Syna. Bůh se mezi námi osobně setkal s naší zkažeností a hříšností, a přesto nemůžeme pochybovat o jeho soucitu a věrnosti. „Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.“ (Žd 4,15) Jde o nádherné zjevení charakteru našeho Boha!

Aplikace

Proč by centrem našeho uvažování měla být Kristova oběť na kříži? Jaký vliv by to mělo mít na náš život? Proč a jak by to mělo ovlivňovat náš vztah a postoj k lidem, kterým pomáháme a zvěstujeme evangelium? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 2. kapitolu „Dny služby“ z knihy *Život naplněný pokojem* a kapitoly 65. „Opět v chrámu“ a 77. „Rozsudek“ v knize *Touha věků*.

„Bůh dává ve svém slovu jednoznačný doklad, že potrestá přestupníky svého zákona. Ti, kdo si namlouvají, že Bůh je příliš milosrdný, než aby uplatnil spravedlnost vůči hříšníkům, by se měli podívat na golgotský kříž. Smrt bezhříšného Božího Syna dosvědčuje, že ‚mzdou hříchu je smrt‘, že každé přestoupení Božího zákona přináší spravedlivou odplatu. Kristus, který byl bez hříchu, se stal hříchem kvůli člověku. Nesl vinu za přestoupení. Tvář jeho Otce se před ním ukryla, až jeho srdce puklo a život v něm uhasl. Přinesl takovou oběť proto, aby hříšníci mohli být zachráněni. Žádným jiným způsobem nemohl být člověk zproštěn trestu za hřích. Každý, kdo odmítá tak draze vykoupené odpuštění, musí sám nést vinu a trest za své přestoupení.“ (GC 539.540; VDV 352)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o výše uvedeném citátu a o nespravedlnosti – nevinný Kristus nese vinu za přestoupení! Proč je potřebné uvědomovat si tuto důležitou pravdu?
2. Ježíš nikdy nehlásal politické reformy, kterými by se uskutečnilo „království“, o němž mluvil. Dějiny jsou plné smutných příběhů lidí, kteří jednali násilně a působili utrpení. Často své činy omlouvali snahou pomoci utlačovaným a ponižovaným. Konečný výsledek nezřídka spočíval v tom, že jednu skupinu způsobující útlak nahradila nějaká jiná skupina. Ačkoli křesťané se mohou a mají snažit využít moc a prostředky pro pomoc utlačovaným, vždy by měli být ostražití, pokud chtějí k dosažení svých cílů využít politiku. Proč?
3. Uvažujte co nám dává plán spasení. Spravedlivý Ježíš trpěl za nespravedlivé – a tedy za každého z nás. Proč se díky této velké oběti za nás stáváme novými lidmi v Kristu?

Shrnutí

V evangeliích je Ježíšova služba představena v souvislosti se starozákonními proroky. Dobrá zpráva pro chudé, svoboda pro utlačované a uzdravení pro nemocné – to vše mělo charakterizovat Mesiáše. Ježíš právě tyto atributy naplňoval prostřednictvím své služby. Nesl břemeno nespravedlnosti a s konečnou platností zvítězil nad krutostí a lidskou zlobou. Ježíšova nespravedlivá smrt nám přinesla prospěch – mohou být odpuštěny naše hříchy a máme zaslíbení věčného života.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.